

ตำบลเขาออก

อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ฟื้นป่า...หาพลังงานทดแทน
สร้างความเข้มแข็งชุมชน

สารบัญ

- ๐๖ สภาพแวดล้อม
- ๐๘ ความเป็นมา
- ๒๐ ก้าวเดินด้วยความปลอดภัย
- ๒๓ กลไกการขับเคลื่อน
- ๒๕ รูปธรรมความสำเร็จในพื้นที่
- ๔๐ แผนที่ความรู้
- ๔๒ ลครายจ่าย = เพิ่มรายได้
- ๔๖ ภาคนวนก

นิยามความปลอดภัยของตำบลเขาคอก

“การคิดแบบมีเหตุมีผล ดำเนินชีวิตไม่เกินตัว
พอประมาณจากการเก็บออม
โดยมีความรู้และคุณธรรมเป็นเงื่อนไขสำคัญ
ในการดำเนินชีวิตประจำวันจากความเข้าใจ
เชื่อมั่น และจิตถือเป็นหลักปฏิบัติ”

โมเดลชาคอก : สู่ความเป็นตำบลวิถีพอเพียง

สภาพ แวดล้อม

ตำบลเขาคอก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดบึงสามพัน เป็นหนึ่งในตำบลนำร่องของโครงการรักษ์ป่า สร้างคน ๘๔ ตำบล วิถีพอเพียง ซึ่งเข้ามาดำเนินกิจกรรมพัฒนาในตำบลเขาคอกตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๐ ในลักษณะของการหนุนเสริมต่อยอดการพัฒนาให้กับชาวบ้านในพื้นที่ที่มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมพัฒนาพึ่งพาตนเองอยู่ก่อนแล้ว และถือเป็นอีกตำบลหนึ่งในท้องถิ่นอีสานที่มีต้นทุนการพัฒนาที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะแกนนำและกำลังคน ซึ่งมีพัฒนาการมาจากการลุกขึ้นต่อสู้กับนายทุน เพื่อรักษาผืนป่าที่เคยอุดมสมบูรณ์มาก แต่ถูกบุกรุกทำลายจนเหลือเพียงป่าชุมชนที่ชาวบ้านช่วยกันอนุรักษ์ฟื้นฟูไว้จำนวน ๒,๓๐๐ ไร่ ในนามเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตำบลเขาคอก โดยมี ประมวล มาลัย (เจริญยิ่ง) เป็นแกนนำสำคัญ พร้อมกับมีการรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ มาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๐ โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหลายหน่วยงาน ตำบลเขาคอกจึงเป็นอีกหนึ่งตำบลที่

จะเป็นต้นแบบของรูปธรรมความสำเร็จบนวิถีแห่งความพอเพียง เพื่อขยายผลสู่ตำบลอื่นๆ ทั่วทั้งประเทศไทยในอนาคต

ตำบลเขาคอก ตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอบึงสามพันประมาณ ๓๐ กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสลับเนินดินต่ำๆ พื้นที่ที่เป็นเนินจะเป็นที่ตั้งของชุมชนและเป็นพื้นที่ป่าชุมชนซึ่งมีพื้นที่มากกว่า ๖,๑๐๐ ไร่ ผืนป่าจะถูกล้อมรอบด้วยชุมชน ส่วนพื้นที่ราบจะเป็นพื้นที่ทำกินของชาวบ้าน ตำบลเขาคอกแบ่งออกเป็น ๑๕ หมู่บ้าน ประชากรมีประมาณ ๘,๘๐๐ คน ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ เขมร ส่วย (กวย) และลาว จึงมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมผสมผสานกันอยู่ในตำบล อาชีพหลักคือ เกษตรกรรม ทำนา ทำไร่มันสำปะหลัง อ้อย สวนยางพาราและเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ยังประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ทอผ้าและจักสาน ชาวบ้านส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและมีหนี้สินเรื้อรัง ทำให้เกิดการอพยพไปขายแรงงานต่างถิ่นตามฤดูกาล 💧

ความเป็นมา

ในอดีตตำบลแห่งนี้มีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ ประกอบด้วยป่าเขาออก ป่าละหอกกระสัง ป่าโคกโมง ป่าโคกกรวด ป่าโคกสวาย ป่าหนองหิน ป่าละเวีย และป่าโคกสูง พื้นที่ป่านี้บ่มิ้นไร่มีความหลากหลายทางชีวภาพในด้านอาหาร สมุนไพร สัตว์ป่าจึงมีผู้คนอพยพเข้ามาบุกรุกจับจองที่ดินประกอบกับภาครัฐเปิดให้มีการสัมปทานป่าไม้ ทำให้ผืนป่าลดลงอย่างรวดเร็ว เกิดความแห้งแล้งและแหล่งอาหารตามธรรมชาติลดลงชาวบ้านจึงเกิดการร่วมมือกันอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าโดยจดทะเบียนเป็นป่าชุมชนเพื่อฟื้นคืนความสมบูรณ์ให้ผืนป่าและต่อยอดการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอื่นๆ ไปพร้อมกัน ทำให้พัฒนาการของตำบลเขาออกแยกไม่ออกจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๓๒

ยุคให้สัมปทานป่าและปราบปราม
คอมมิวนิสต์

เป็นยุคที่ป่าถูกบุกรุกทำลายอย่างถูกต้องตามกฎหมายโดยภาครัฐเปิดให้สัมปทานป่าและสัมปทานถ่านแก่นายทุน ทำให้ไม้ในป่าทั้งไม้ขนาดใหญ่และขนาดเล็กถูกตัดโค่นทำลายอย่างรวดเร็ว ผู้คนต่างถิ่นอพยพเข้ามาจับจองพื้นที่ทำกินเพิ่มมากขึ้น กระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๓๒ เกิดภัยพิบัติธรรมชาติที่จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากการบุกรุกทำลายป่า รัฐบาลจึงประกาศยกเลิกสัมปทานป่าทั่วประเทศ ในยุคนี้เองที่พื้นที่ป่าบริเวณนี้กลายเป็นแหล่งหลบซ่อนของกลุ่มคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย มีการเคลื่อนไหวมวลชนและการล้อมปราบในบริเวณป่าแถบนี้

พ.ศ. ๒๕๔๒-๒๕๖๓

ยุคบุกเบิกจับจองที่ทำกิน

ผืนดินและผืนป่ายังไม่มีเจ้าของครอบครอง จนมีชาวไทยเขมร ส่วย และลาว จากจังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดข้างเคียงอพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนจับจองที่ทำกินกันอย่างอิสระ ทำให้ผู้ที่มาอยู่ก่อนขายที่ดินของตนเองแผ้วถางไว้ให้กับผู้มาใหม่ในราคาถูกๆ แล้วตนเองก็แผ้วถางผืนป่าแห่งใหม่ต่อไปเรื่อยๆ

พ.ศ. ๒๕๓๓-๒๕๔๐

ยุคลักลอบตัดไม้และลุกขึ้นสู้ของชาวบ้าน
เพื่อรักษาผืนป่า

เป็นยุคผิดเคือง ชาวบ้านส่วนหนึ่งจึงยึดอาชีพลักลอบตัดไม้เพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว แม้ว่าจะมีเจ้าหน้าที่ป่าไม้เข้ามาตรวจจับตามกฎหมายแต่ก็ไม่ทั่วถึง ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้มีนายทุนนำคนงานเข้ามาลักลอบตัดไม้ในป่าใกล้ชุมชนละหอกกระสัง ชาวบ้านจึงได้รวมตัวกันโดยมีแกนนำสำคัญ ๒ คน คือ บุญมาก ภาลี และประมวล มาลัย (เจริญยิ่ง) นำชาวบ้านในพื้นที่เข้าแจ้งความกับกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๖๖ อำเภอประโคนชัย ให้เข้าจับกุมและยึดของกลางไว้ กระตุ้นให้ชาวบ้านเกิดแนวคิดอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าด้วยการพึ่งพาตนเอง และมีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้น โดยมีกิจกรรมพัฒนาป่าชุมชนเรื่อยมา

พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๔๕

ยุคพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง

กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านละลอกกระสัง ที่จัดตั้งขึ้นได้รวมกลุ่มกันจัดทำกติกาในการอนุรักษ์และทำป่าयประกาศไว้ทั่วป่า จัดเวรยามเดินลาดตระเวน ทำแนวเขตป้องกันไฟป่า ทำกิจกรรมปลูกป่าในวันสำคัญๆ และก่อให้เกิดการขยายแนวคิดเรื่องการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไปสู่ชุมชนใกล้เคียงอย่างรวดเร็ว ทั้งยังได้ขยายกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้น เช่น อบรมการแปรรูปอาหาร การจัดสานและการสร้างเครือข่ายเยาวชนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน โดยส่งเสริมการเล่นตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน ในระยะนี้เริ่มได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาคีภายนอกหลายหน่วยงาน เช่น กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (Social Investment Fund : SIF) และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)

พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๕๐

ยุคร่วมมือกับภาคีเครือข่าย วิถีพอเพียง

ตลอดระยะเวลาของการขับเคลื่อนงานอนุรักษ์ป่าชุมชนเขาคอกกว่า ๑๐ ปี โดยนอกจากแกนนำและชาวบ้านจะรวมตัวกันดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์พื้นที่ป่าอย่างเข้มแข็งแล้ว ภาคีพัฒนาหลายหน่วยงานได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุนทำกิจกรรมพัฒนาในประเด็นอื่น เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มทอผ้าและกลุ่มสหกรณ์ร้านค้า ทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาความคิดความเข้าใจในวิถีพอเพียงพึ่งตนเองมาอย่างต่อเนื่อง

เมื่อ ประมวล มาลัย (เจริญยิ่ง) แกนนำของเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตำบลเขาคอก ได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียวประเภทบุคคลสร้างสรรค์ดีเด่นครั้งที่ ๖ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๗ จาก บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ทำให้ผลงานของเครือข่ายถูกนำไปเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ ส่งผลให้หน่วยงานทั้งภายในและ

ภายนอกท้องถิ่นเข้ามามีการสนับสนุนเครือข่ายเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ที่สำคัญในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เพื่อศึกษาการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเรื่อง "กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนละลอกกระสัง" โดยมีชุมชนเข้าร่วมศึกษาวิจัยครั้งนี้ ๕ ชุมชน ๒ โรงเรียน เป็นการร่วมสืบค้นมูลค่าการใช้ประโยชน์จากป่ามูลค่าทางเศรษฐกิจภายหลังจากการวิจัยสิ้นสุดลง ช่วยให้ชุมชนได้ชุดความรู้มากมาย อาทิ ประวัติศาสตร์ชุมชน ประวัติศาสตร์ป่าเห็นความสัมพันธ์ระหว่างคนกับป่า ข้อมูลเหล่านี้ช่วยให้ชุมชนรู้เหตุรู้ผลของการอนุรักษ์ป่าที่ถูกต้อง รวมทั้งรู้จักประมาณการใช้ประโยชน์จากป่า เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

■ กุณตำบล

จากพัฒนาการของตำบลจะเห็นว่าชาวบ้านมีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมพัฒนาพึ่งพาตนเองมาก่อนแล้ว โดยมีหน่วยงานภาคีทั้งภายในและภายนอกชุมชนเข้ามาหนุนเสริมอย่างต่อเนื่อง สามารถสรุปเป็นต้นทุนสำหรับการพัฒนาชุมชนได้ ดังนี้

แกนนำตำบลเข้มแข็ง

เหตุการณ์เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๐ ได้ก่อให้เกิดกลุ่มแกนนำชุมชนที่หันมาใส่ใจต่อเรื่องส่วนรวม และเป็นแกนหลักในการเคลื่อนไหวผลักดันกิจกรรมพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง แกนนำชุมชนที่สำคัญ ได้แก่ ประมวล มาลัย (เจริญยิ่ง), สุภาพ ศรีภา, จวงจันทร์ ยิ่งดี, บุญศรี ประเมินชัย, วุฒิชัย มาลัย, ณรงค์ ประมวลพันธ์ และอำนาจ ทิพย์โอสถ เป็นต้น

มีการผสมผสานกันทางวัฒนธรรมอย่างลงตัว

ชาวบ้านแถบนี้แม้จะมีหลายกลุ่มชาติพันธุ์อพยพมาจากที่ต่างๆ กัน แต่ก็ เป็นชาวอีสานที่มีวัฒนธรรมความเชื่อคล้ายๆ กัน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่หล่อหลอม จิตใจผู้คนที่มาจากทั่วสารทิศให้อยู่ร่วมกัน ช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกัน มีความเห็น เป็นหนึ่งเดียวกันได้ง่าย ดังนั้น การรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมพัฒนาร่วมกันจึงได้ รับการตอบรับอย่างรวดเร็วกว้างขวาง

เครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตำบลเขาคอก

เป็นกลุ่มกิจกรรมแรกที่เกิดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ การอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าไม้ในตำบล ถือเป็นจุดรวมคนเข้ามามี ร่วมกันคิดร่วมกันทำ สร้างการเรียนรู้ ที่ทำให้เกิดกิจกรรม การพัฒนาพึ่งพาตนเองและครอบคลุมประเด็นปัญหาของ ชุมชนในค่านอื่น เช่น ด้านสุขภาพ เยาวชน ทักษะอาชีพ ตามไปด้วย

มีกลุ่มกิจกรรมพัฒนาหลากหลาย

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของตำบลเขาคอกโดยทั่วไปไม่ต่าง จากชุมชนชนบทอื่นๆ กล่าวคือ ชาวบ้านส่วนใหญ่มีหนี้สิน ยากจน คนหนุ่มสาวคือนรณเข้า เมืองเพื่อหางานทำ ปล่อยเด็กและคนแก่ไว้ที่บ้าน อย่างไรก็ตาม ภายใต้การสนับสนุน ของภาคีพัฒนาภายนอก ที่ใช้หลักชุมชนต้อง มีบทบาทสำคัญในงานพัฒนา เช่น สำนักงาน กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้สนับสนุน ให้ชาวบ้านทำการวิจัยแบบมีส่วนร่วมและสถาบัน พัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ได้สนับสนุนให้ ชาวบ้านจัดทำโครงการฟื้นฟูชีวิตชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้แกนนำชุมชนได้เรียนรู้ การจัดการปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง ไม่รอคอยการช่วยเหลือจากภายนอก ปัญหาของ ชุมชนด้านต่างๆ ถูกหยิบยกขึ้นมาแลกเปลี่ยน หาหรือกันเอง และกำหนดแนวทางแก้ไขร่วมกัน ส่งผลให้ชุมชนจึงมีภูมิคุ้มกันในการจัดการกับปัญหาสังคมด้านอื่นด้วย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาเด็กเยาวชน ปัญหาการว่างงาน ของคนในชุมชนท้องถิ่น นอกจากนั้น ยังเกิดกลุ่มกิจกรรมพัฒนาขึ้น อย่างหลากหลายกระจายอยู่ทั่วทั้งตำบล เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มทอผ้า กลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มสมุนไพร เป็นต้น

องค์การบริหารส่วนตำบลเขาคอก (อบต.) ให้การสนับสนุน

จากความเข้มแข็งของเครือข่ายองค์กรชุมชนที่แกนนำสามารถหาความรู้และงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาจากภายนอกได้เอง จนเกิดรูปธรรมความสำเร็จในด้านต่างๆ ขึ้นมากมาย โดยไม่รอคอยหรือร้องขอการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ทำให้หน่วยงานภาครัฐระดับท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) หันมาให้ความสนใจศึกษาเรียนรู้กระบวนการและวิธีการทำงานของเครือข่ายองค์กรชุมชน พร้อมกับการนำไปปรับเปลี่ยนแนวทางการทำงานภายในหน่วยงานของตนเอง โดยยึดหลักการให้พื้นที่เป็นตัวตั้ง และชาวบ้านเป็นเจ้าของเรื่อง โดยหน่วยงานทำหน้าที่ เป็นพี่เลี้ยงคอยให้การสนับสนุน ปัจจุบันประมวล มาลัย (เจริญยิ่ง) จึงมีภาระงานและตำแหน่งที่หน่วยงานต่างๆ ตั้งเพิ่มให้อีกหลายตำแหน่ง

หน่วยงานภาคีภายนอกให้การสนับสนุน

ตำบลเขาคอกได้รับความสนใจจากหน่วยงานภาคีหลายแห่งเนื่องจากมีทุนเดิมเรื่องการทำงานอนุรักษ์พื้นที่ป่า ซึ่งเริ่มต้นโดยชาวบ้าน และสามารถดำเนินการได้ต่อเนื่องเกิดรูปธรรมความสำเร็จ ทำให้หน่วยงานภาคีการพัฒนาต่างๆ ให้ความสนใจเข้ามาสนับสนุนส่งเสริมอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน หน่วยงานที่มีบทบาทการสนับสนุนกิจกรรมของเครือข่ายองค์กรชุมชน ได้แก่ กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (Social Investment Fund : SIF) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) วิทยาลัยการจัดการทางสังคม (วจส.) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นต้น 🔥

ก้าวเกิน ด้วยความพอเพียง

ตำบลเขาคอกเป็นตำบลนำร่อง ๑ ใน ๘ ตำบลของโครงการรักษ์ป่า สร้างคน ๘๔ ตำบล วิถีพอเพียง โดยเข้าร่วมโครงการฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๐ ในระยะที่ ๑ เหตุที่ตำบลเขาคอกได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการฯ มาจาก ประมวล มัลลย์ (เจริญยิ่ง) แกนนำคนสำคัญของตำบล เคยได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียว ครั้งที่ ๖ จาก บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในปี พ.ศ.๒๕๔๗ และได้รับเชิญจาก ปตท. ให้เป็นคณะกรรมการคัดกรองรางวัลลูกโลกสีเขียว รวมทั้งเป็นหนึ่งในผู้นำชุมชนที่ได้รับเชิญให้เข้าร่วมระดมความคิด เพื่อพัฒนารอบความคิดและแนวทางการดำเนินงานในระยะแรกของโครงการฯ ทำให้ตำบลเขาคอกเป็นที่รู้จักของ ปตท. เป็นอย่างดี นอกเหนือจากการที่ชุมชนนี้มีต้นทุนการพัฒนาซึ่งได้กล่าวมาแล้ว 💧

■ กลไกการขับเคลื่อน

กลไกการขับเคลื่อนงานโครงการฯ ในตำบลเขาคอก มีหลายส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดและ คอยติดตามสนับสนุน โดยสรุปบทบาท การทำงานของแต่ละส่วน ดังนี้

คณะกรรมการโครงการฯ

มีบทบาทในการเป็นกลไกหลัก ขับเคลื่อนงาน รับผิดชอบบริหารจัดการ โครงการฯ และวางแผนปฏิบัติการ ให้เป็นไปตามแผนตำบลวิพอเพียง ที่ได้รับอนุมัติงบประมาณจาก ปตท. คณะกรรมการโครงการฯ มีจำนวน ๓๐ คน โดยคัดเลือกจากตัวแทนครัวเรือน พอเพียงอาสา หมู่บ้านละ ๒-๓ คน เป็นคณะกรรมการโครงการฯ ที่ร่วมกัน ขับเคลื่อนงานอย่างต่อเนื่องจริงจัง ประมาณ ๑๐ คน โดยมีโครงสร้าง การบริหารจัดการแบ่งออกเป็นฝ่าย ต่างๆ ดังนี้

คณะกรรมการโครงการฯ ตำบลเขาคอก

ประธานคณะกรรมการโครงการฯ
นางประมวล มาลัย (เจริญยิ่ง)

คณะกรรมการฝ่าย
บริหารแผนงาน/กิจกรรม

นายสุภาพ ศรีภา
นายประเสริฐ ลาโสเล
นายเครือ ยอมประโคน
นางอำไพ กின்றมย์

คณะกรรมการฝ่าย
การเงินและบัญชี

นายสุภาพ ศรีภา
นางอำไพ กின்றมย์
นายอำนาจ ทิพย์ไอสถ
นางกัณหา ศรีบุญเรือง
นางสวัสดี ไวสูงเนิน
นางสำรวย สัตบุทร

คณะกรรมการฝ่าย
ติดตามและประเมินผล

นางบุญศรี ประเมินชัย
นางจงจิตร ผาคไธสง
นางจวงจันทร์ ยิ่งดี

คณะกรรมการฝ่าย
จัดซื้อจัดจ้าง

นายสมบัติ มาลัย
นางระเบียบ ลืออิสาร
นายณรงค์ ประมวลพันธ์
นายสุวรรณ การรัมย์

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการโครงการฯ มีการปรับเปลี่ยนอยู่เป็นระยะ เนื่องจากรูปแบบการดำเนินงานเน้นหลักจิตอาสาและการเข้าร่วมตามความสมัครใจ ที่ต้องอาศัยความพร้อมของแต่ละคนเป็นหลัก แต่จะมีแกนนำหลักๆ ทำงานอย่างต่อเนื่องไม่เปลี่ยนแปลง เช่น ประมวล มาลัย (เจริญยิ่ง) ประธานคณะกรรมการโครงการฯ เป็นผู้ที่มีความเสียสละมีความพร้อมในการทำงานเพื่อชุมชน และเป็นที่ยอมรับของชาวบ้าน สุภาพ ศรีภา เป็นทั้งคณะกรรมการโครงการฯ ที่ทำงานมาอย่างต่อเนื่องและเป็นคนค้นแบบวิถีพอเพียงของตำบลเขาคอก มีทักษะด้านการทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ที่ได้รับความสนใจเข้ามาศึกษาดูงานการทำเกษตรอินทรีย์อยู่เสมอ อำไพ กิมรัมย์ เป็นแกนนำอีกคนหนึ่งที่มีความพยายามในการเรียนรู้ ช่วยเจ้าหน้าที่ประจำตำบล ทั้งการจับบันทึกการประชุมและทำงานการเงิน นอกจากนี้ยังสามารถทำหน้าที่เป็นวิทยากรในตำบลได้อีกด้วย ส่วนคณะกรรมการโครงการฯ คนอื่นล้วนมีความเสียสละทุ่มเท ร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อส่วนรวม ที่สำคัญคือ คณะกรรมการโครงการฯ ทุกคนเมื่อมีโอกาสได้เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องแล้ว ทำให้เกิดความเข้าใจและมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเอง เพื่อให้เกิดความพอเพียงอีกด้วย

ทีมงานภาคสนาม ปตท.

ทีมงานที่เข้ามาสนับสนุนการขับเคลื่อนงานโครงการฯ ตำบลอย่างต่อเนื่อง มี ๓ ส่วนหลัก ประกอบด้วย

เจ้าหน้าที่ประจำตำบล คัดเลือกจากลูกหลานคนในตำบล มีบทบาทหน้าที่ประสานงานชุมชนกับโครงการฯ โดยนำแนวทางนโยบายของโครงการฯ มาปรับไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ คិควิเคราะห์ วางแผนการดำเนินงานโครงการฯ เพื่อกระตุ้นให้คณะกรรมการโครงการฯ มีส่วนร่วมในการคิด คำเนินการและสรุปผลการทำงานในแต่ละรอบเดือน โดยมีกลยุทธ์การทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโครงการฯ คือ เกาะคิด เยี่ยมเยือน และทำต่อเนื่อง รวมทั้งประสานร่วมมือกับทุกหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เจ้าหน้าที่ประจำภาค มีหลักการขับเคลื่อนงานบนแนวทางของการศึกษาเรียนรู้ชุมชน ทำความเข้าใจพื้นที่ก่อนกำหนดกลยุทธ์ทำงาน พร้อมทั้งเอื้ออำนวยและรักษาระเบียบปฏิบัติ เน้นให้ชาวบ้านเป็นแกนหลักในการมีส่วนร่วมตั้งแต่การคิด การทำ และการติดตามสรุปทบทวน และเอื้อให้กิจกรรมดำเนินไปตามหลักการของโครงการฯ พร้อมกับรักษาระเบียบปฏิบัติโดยยึดหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งหนุนเสริมบทบาทของเจ้าหน้าที่ประจำตำบลให้ทำงานกับชุมชนไปพร้อมกัน นอกจากนี้ยังมองเชิงยุทธศาสตร์ด้วยการชี้แจงให้แกนนำเห็นความแตกต่างระหว่างการทำงานจากการคิดเป็นเรื่องราว กับคิดทั้งในระบบ เพื่อพัฒนาวิถีคิดเชิงยุทธศาสตร์

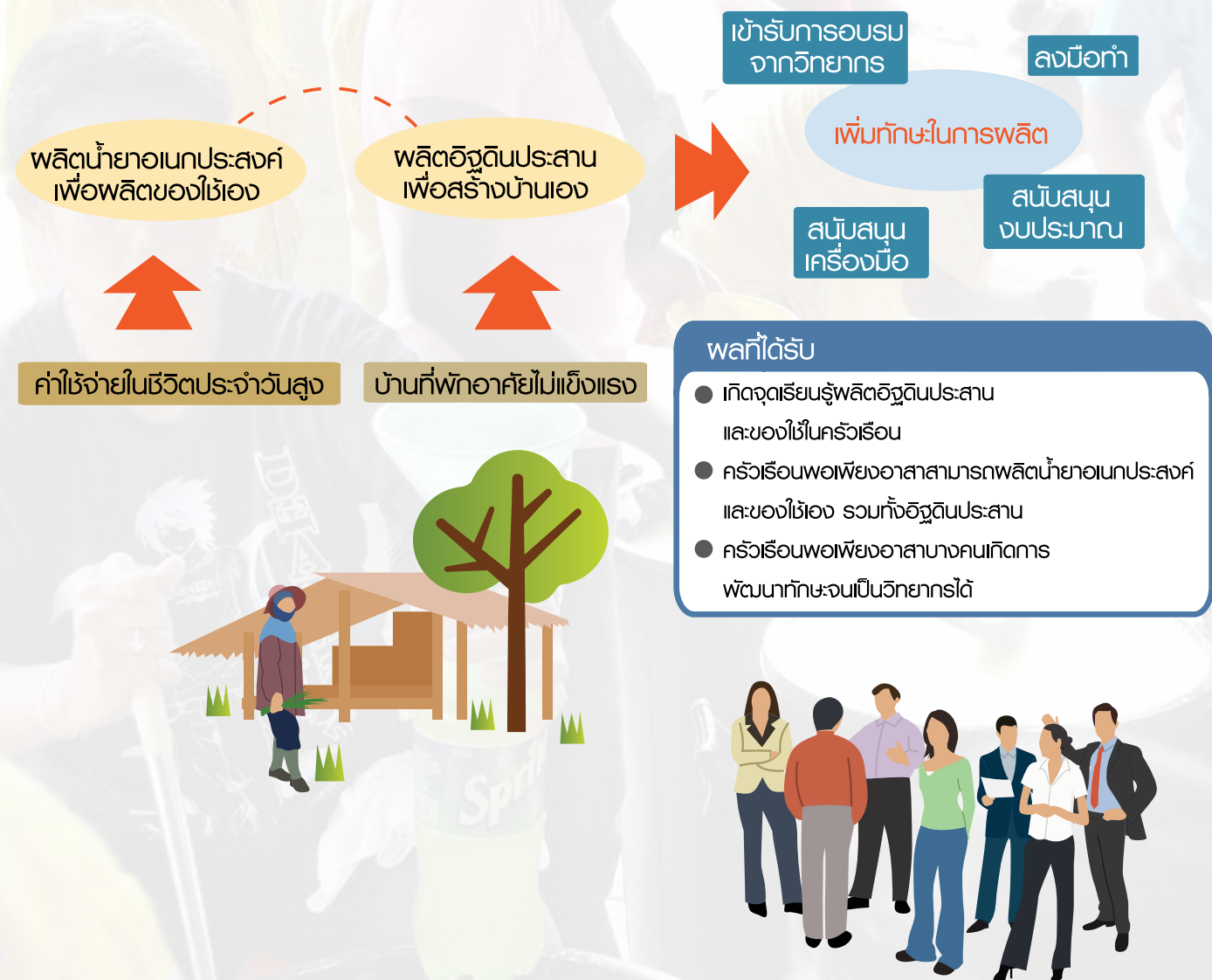
ส่งเสริมให้ทำกิจกรรมอย่างมีทิศทาง รวมทั้งคำนึงถึงการทำงานกับกลุ่มคน ๒ กลุ่ม ทั้งแกนนำที่คิดได้กว้างไกลและกลุ่มที่กำลังเข้ามาเรียนรู้งานพัฒนาซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในการทำงานไม่เท่ากันเพื่อให้ได้งานและได้เพื่อนไปพร้อมกัน

ที่ปรึกษาภาค มีบทบาทในการหนุนเสริมงานตำบลเชิงนโยบายเป็นหลัก โดยผ่านเวทีประชุมประจำเดือนเจ้าหน้าที่โครงการฯ ภาคอีสานทุกเดือน ซึ่งจะเป็นการนำเสนอแนวคิดและนโยบายในการดำเนินงานแต่ละระยะ รวมทั้งเป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานระหว่างตำบล นอกจากนี้ยังเข้าประชุมร่วมกับคณะกรรมการโครงการฯ ตำบลเขาคอกในบางเดือนเพื่อผลักดันให้งานบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

■ รูปธรรมความสำเร็จในพื้นที่

เพิ่มทักษะ...พึ่งพาตนเองได้

ด้วยเล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพชุมชน เพิ่มทักษะด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน จนเกิดเป็นรูปธรรมความสำเร็จมากมายหลายด้าน แต่ที่เห็นเด่นชัดและเป็นการจุดประกายความคิดให้กับชุมชน มีด้วยกัน ๒ ประเด็น คือ

การทำอิฐดินประสาน

จากการสำรวจสภาพชุมชนพบว่า ยังมีคนยากจนที่มีบ้านพักอาศัยยังไม่มั่นคงแข็งแรงอยู่ตามหมู่บ้าน ประกอบกับในท้องถิ่นเองมีวัตถุดิบและมีช่างที่มีความสามารถ จึงเห็นเป็นแนวทางการสร้างทักษะอาชีพให้กับครัวเรือนพอเพียงอาสาที่สนใจการทำอิฐดินประสาน

กิจกรรมนี้เริ่มจากคณะกรรมการโครงการฯ ร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินงานบรรจุไว้ในแผนตำบลวิถีพอเพียงปี พ.ศ.๒๕๕๓ และดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ โดยเจ้าหน้าที่ประจำตำบลได้เชิญวิทยากรชาวบ้านคือ อนุสรณ์ สนศรี จากตำบลจันทุม อำเภอลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นตำบลในเครือข่ายโครงการฯ มาเป็นวิทยากรการทำอิฐดินประสานในตำบลเขาออก จนผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจสามารถทำอิฐดินประสานได้ คณะกรรมการโครงการฯ จึงมีมติอนุมัติ

งบประมาณทุนหมุนเวียนจัดซื้อแม่พิมพ์ ๒ เครื่อง และแต่งตั้งผู้ดูแลรักษา แบ่งเป็น ๒ จุด คือ ที่วัดบ้านโนนศิลาและที่จุดเรียนรู้การทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ หมู่ที่ ๘ ของ สุภาพ ศรีภา โดยเปิดให้ผู้สนใจมาศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมได้

การผลิตของใช้ในครัวเรือน

จากกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลของตำบลเขาออก พบว่ามีค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันจากการซื้อสินค้าเพื่อบริโภคที่สูงกว่ารายจ่ายด้านอื่น จึงคิดค้นวิธีลดค่าใช้จ่ายโดยการผลิตน้ำยาอเนกประสงค์ใช้เอง ถือเป็นกิจกรรมเพื่อลดค่าใช้จ่ายและลงทุนร่วมกันในการผลิต กิจกรรมนี้เริ่มจากคณะกรรมการโครงการฯ ร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินงานบรรจุไว้ในแผนตำบลวิถีพอเพียง พ.ศ.๒๕๕๓ โดยเจ้าหน้าที่ประจำตำบลได้ประสานงานเชิญเจ้าหน้าที่วิสาหกิจเกษตรจากอำเภอประโคนชัย มาเป็นวิทยากรอบรมการทำน้ำยาอเนกประสงค์ เพื่อผลิตของใช้ในครัวเรือน มีครัวเรือนพอเพียงอาสาที่สนใจเข้าร่วมประมาณ ๓๐-๔๐ คน

ครัวเรือนพอเพียงอาสาที่สนใจทำน้ำยาอเนกประสงค์ใช้เองได้ใช้เงินทุนหมุนเวียนซื้อสารตั้งต้นมาจำหน่ายที่ศูนย์ประสานงานโครงการฯ โดยคิดกำไรชุดละ ๒๐ บาท ปัจจุบันครัวเรือนพอเพียงอาสาที่มีการผลิตของใช้ในครัวเรือนด้วยการทำน้ำยาอเนกประสงค์อย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งผลิตเพื่อพึ่งพาตนเองมากกว่าขาย นอกจากนี้ ยังมีผู้ที่สามารถเป็นวิทยากรสอนในเรื่องการผลิตของใช้ในครัวเรือนถึง ๔ คน เช่น สวัสดิ์ วัยสูงเนิน และมีจุดเรียนรู้การผลิตของใช้ในครัวเรือน ๒ จุดในตำบล

พลังงานทางเลือก

ด้านการใช้พลังงานในตำบลเขาคอกนั้น ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะใช้ฟืน ถ่าน และแก๊สหุงต้ม หรือ LPG ทำให้ผืนป่าถูกบุกรุกทำลายอย่างรวดเร็วและยังสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการซื้อหาแก๊สหุงต้มมาใช้งาน ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่สูง รองจากค่าใช้จ่ายในการผลิต การค้นหาพลังงานทางเลือกที่ชุมชนสามารถใช้วัตถุดิบในพื้นที่ได้โดยไม่สร้างผลกระทบต่อป่าไม้และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งลดค่าใช้จ่าย จึงเป็นทางเลือกคั้นๆ ซึ่งมีรูปธรรมความสำเร็จที่สำคัญ ดังนี้

การเผาถ่านด้วยถัง ๒๐๐ ลิตร

ตำบลเขาคอก เรียนรู้การเผาถ่านโดยทำเตาผีสืบต่อกันมานาน ซึ่งทำยากและใช้เวลานาน ต้องโค่นต้นไม้ใหญ่ สิ้นเปลืองไม้แต่ได้ถ่านจำนวนน้อย ที่สำคัญยังเป็นสาเหตุที่ทำให้ผืนป่าถูกทำลายอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังเพิ่มมลพิษให้กับสิ่งแวดล้อมอีกด้วย เมื่อคณะกรรมการโครงการฯ ได้ไปศึกษาดูงานที่อาสาสมัครพลังงานตามแผนปฏิบัติการเรียนรู้ของตำบลนำร่อง จึงเกิดความสนใจนำเอาความรู้เบื้องต้นมาบรรจุไว้ในแผนตำบลเขาคอกตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๒ เมื่อได้รับงบประมาณก็นำมาดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้

โดยเจ้าหน้าที่ประจำตำบลได้เชิญวิทยากรจากอาศรมพลังงานเข้ามาอบรมให้ความรู้ในพื้นที่ ทั้งทฤษฎีและทดลองปฏิบัติ มีครัวเรือนพอเพียงอาสาเข้ารับการอบรม ๓๐-๔๐ คน จากนั้นโครงการฯ ได้มอบอุปกรณ์การทำเตาเผาถ่านด้วยถัง ๒๐๐ ลิตร ให้แต่ละหมู่บ้าน เพื่อนำกลับไปจัดตั้งเป็นจุดเรียนรู้หมู่บ้านละ ๑ แห่ง รวม ๑๕ ชุด ทำให้มีผู้สนใจหาซื้ออุปกรณ์มาทำใช้เองในครอบครัว เนื่องจากทำได้ง่ายสามารถใช้เศษไม้มาเผาเป็นถ่านได้

ปัจจุบันมีผู้สนใจทำเตาเผาถ่านด้วยถัง ๒๐๐ ลิตร กระจายอยู่ในตำบล ประมาณ ๑๕๐ ครัวเรือน และมีพลังงานจังหวัดเข้ามาสนับสนุนส่งเสริมให้ความรู้เพิ่มเติม

บ่อหมักแก๊สชีวภาพ

ในตำบลเขาคอกส่วนใหญ่ชาวบ้านจะหุงต้มกันด้วยฟืน ถ่าน และแก๊สหุงต้ม ทำให้ผืนป่าถูกบุกรุกอย่างรวดเร็วและเปลืองค่าใช้จ่ายในการซื้อหาแก๊สหุงต้มมาใช้งาน

เมื่อคณะกรรมการโครงการฯ มีโอกาสไปศึกษาดูงานด้านพลังงาน ประกอบกับเจ้าหน้าที่พลังงานจังหวัดได้เข้ามาจัดอบรมการประหยัดพลังงานให้กับครัวเรือนพอเพียงอาสาและผู้สนใจทั่วไป ยิ่งทำให้เห็นว่าการประหยัดพลังงานมีหลากหลายรูปแบบ สามารถใช้เทคโนโลยีอย่างง่าย มาประยุกต์ใช้ได้และชาวบ้านสามารถทำได้ด้วยตัวเอง ชาวบ้านส่วนหนึ่งจึงตัดสินใจทำบ่อหมักแก๊สชีวภาพใช้เอง เพราะเห็นว่าในชุมชนมีวัตถุดิบที่นำมาใช้ทำบ่อหมักแก๊สและผลิตแก๊สได้อย่างต่อเนื่อง เช่น มูลวัว และมูลหมู เป็นต้น

เจ้าหน้าที่ประจำตำบลได้ประสานงานกับพลังงานจังหวัดให้ส่งเจ้าหน้าที่พลังงานร่วมกันจัดอบรมการทำบ่อหมักแก๊สชีวภาพ มีผู้สนใจเข้าร่วมประมาณ ๒๐ คน และกำหนดเงื่อนไขว่าผู้ที่สนใจทำบ่อหมักแก๊สต้องสมทบวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ โองังแดง หิน และทราย ส่วนที่เหลือพลังงานจังหวัดจัดมาให้ ซึ่งหมายถึงพลังงานจังหวัดออกค่าวัสดุให้ครึ่งหนึ่งและชาวบ้านสมทบเองครึ่งหนึ่ง โดยเริ่มดำเนินการอบรมแบบปฏิบัติการจริง ๒ บ่อ เมื่อเห็นผลจากการปฏิบัติและสามารถนำแก๊สที่ได้มาใช้จริงในครัวเรือน ชาวบ้านที่มีความรู้ได้ขยายผลให้กับผู้สนใจทั่วไป ทั้งยังมีการศึกษาถึงความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้เพื่อเรียนรู้และประยุกต์ใช้ให้เกิดความเหมาะสมต่อสภาพพื้นที่ โดยอยู่ภายใต้การดูแลกำกับของเจ้าหน้าที่พลังงานเพื่อให้เกิดความปลอดภัย

ปัจจุบันมีผู้ใช้บ่อหมักแก๊สชีวภาพทดแทนแก๊สหุงต้มกระจายอยู่ในตำบลจำนวน ๑๕ บ่อ มีชาวบ้านในตำบลเขาคอกสามารถเป็นวิทยากรอบรมการทำบ่อหมักแก๊สชีวภาพได้อย่างน้อย ๓ คน

รณรงค์งานศพปลอดเหล้า

ด้วยเล็งเห็นสภาพการจัดงานศพ ซึ่งมีการเลี้ยงเหล้าเป็นต้นเหตุของปัญหามากมายและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูง ทั้งๆ ที่เป็นงานที่มีแต่ความเศร้าโศกเสียใจ จึงเห็นควรอย่างยิ่งที่จะต้องช่วยกันสร้างความเข้าใจปรับเปลี่ยนความคิดเพื่อลดค่าใช้จ่ายส่วนที่เป็นตัวนำปัญหามาสู่สังคม แม้ว่าคนในสังคมปัจจุบันคิดว่าเป็นประเพณีแบบใหม่ ด้วยความเชื่อแบบผิดๆ ว่า ถ้าไม่มีเหล้าจะไม่มีใครมาช่วยงานและถ้าไม่มีเหล้าไม่มีคนมาช่วยหามผี โดยไม่คำนึงถึงวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม หรือการช่วยเหลือกันในชุมชนที่เคยได้ปฏิบัติมาเมื่อครั้งอดีต

เมื่อคณะกรรมการโครงการฯ มีโอกาสไปศึกษาเรียนรู้ดูงานในตำบลเสียว ซึ่งเป็นตำบลต้นแบบแนวคิดเรื่องการจัดงานศพปลอดเหล้า และงานบุญประเพณีหนึ่งในตำบลเครือข่ายโครงการฯ นั้น ได้นำความรู้ที่ได้กลับมารณรงค์ในตำบลเขาคอก มีการเตรียมแผนการดำเนินงาน กำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมของคณะกรรมการที่จะมารับผิดชอบกิจกรรมงานศพปลอดเหล้า เพื่อเป็นตัวแทนประสานความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลเขาคอก ผู้นำชุมชน คณะสงฆ์ และทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง จัดเวทีชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรม อย่างไรก็ตาม แม้จะมีกลุ่มผู้นำบางส่วนไม่เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรม ทำให้การดำเนินงานต้องหยุดชะงักไป แต่ด้วยความมุ่งมั่นของคณะกรรมการที่ยากเห็นกิจกรรมบรรลุผล จึงปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานใหม่ โดยใช้วิธีการลงเวทีประชาคมทั้ง ๑๕ หมู่บ้าน และจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจในกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมเวทีประชาคมทุกคน ผลจากแบบประเมินพบว่าส่วนใหญ่เห็นด้วยและตอบรับเข้าร่วมโครงการฯ กิจกรรมงานศพปลอดเหล้า แม้จะมีเสียงต่อต้านจากคนบางกลุ่ม

ขณะที่เวทีประชาคมยังไม่แล้วเสร็จก็มีผู้เสียชีวิต เจ้าภาพได้ดำเนินการจัดงานศพปลอดเหล้าร่วมกับคณะกรรมการ พร้อมกับจัดเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายต่างๆ

ตลอดระยะเวลาการจัดงาน ได้รับทราบบรรยากาศความสงบเรียบร้อยในการจัดงาน เสียงตอบรับที่ดีจากผู้มาร่วมงานที่เข้าใจในเจตนารมณ์ของเจ้าภาพ และยังมีแรงผลักดันจากฝ่ายพระสงฆ์ช่วยให้งานประสบผลสำเร็จ ข้อมูลดังกล่าวถูกหยิบยกเป็นตัวอย่างและนำไปถ่ายทอดสู่เวทีอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี

หลังจากจัดเวทีประชาคมครบทั้ง ๑๕ หมู่บ้านแล้ว คณะกรรมการโครงการฯ ได้มีการประชุมสรุปกิจกรรม ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดงานศพปลอดเหล้า แต่ยังขาดป้ายที่แสดงให้เห็นว่าได้

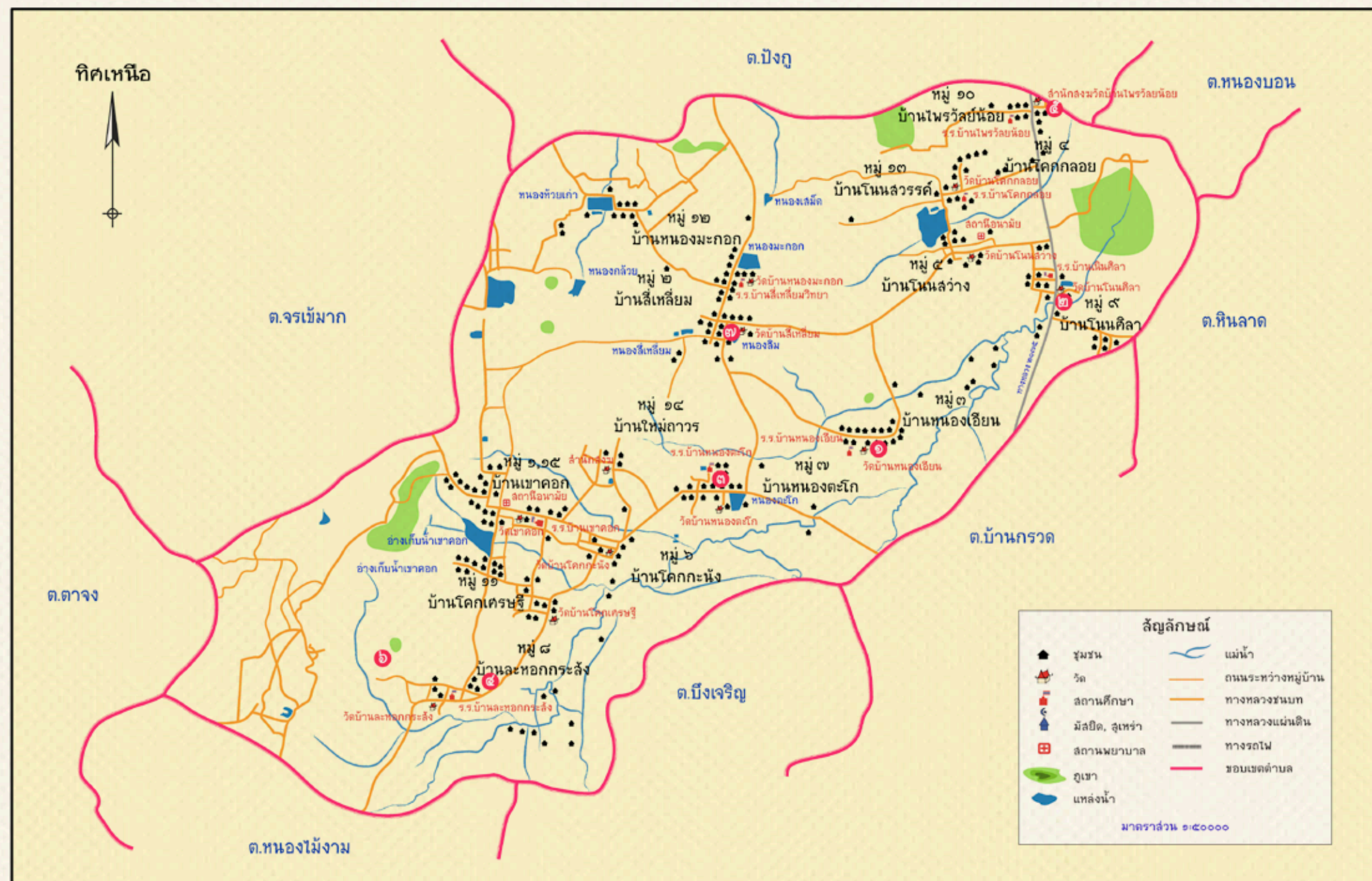
เข้าร่วมกับโครงการกิจกรรมงานศพปลอดเหล้า ที่ประชุมจึงมีมติให้จัดทำป้ายโดยมีเนื้อหาว่า "งานศพ งานเศร้า ไม่มีน้ำเมา มีแต่น้ำใจ ขอภัยงานนี้ปลอดเหล้า" อย่างไรก็ตาม ยังมีบางกลุ่มที่ยังไม่มั่นใจในการจัดงานศพปลอดเหล้าและยังคงจัดงานแบบเดิมอยู่ ทางคณะกรรมการโครงการฯ จึงได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายตลอดการจัดงานทั้ง ๒ แบบ จนได้ข้อมูลที่ยืนยันว่าการเข้าร่วมโครงการกิจกรรมงานศพปลอดเหล้า ช่วยลดรายจ่ายในการจัดงานศพในแต่ละครั้งได้จริง โดยเจ้าภาพที่จัดงานทั้ง ๒ แบบ มีคำตอบตรงกันว่า "คนเมาไม่ได้มาช่วยให้งานดีขึ้นเลย มีแต่ทำให้สิ้นเปลือง สร้างความวุ่นวาย ทำลายวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ลดขั้นตอนทางพิธีกรรมพิธีการต่างๆ ที่เคยถือปฏิบัติ ทำลายสุขภาพกาย สุขภาพจิตของตนเองและครอบครัว นอกจากนี้ยังนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ ที่ตามมาอีกมากมาย"

เมื่อข้อมูลดังกล่าวถูกประชาสัมพันธ์ไปทุกหมู่บ้านโดยผู้นำชุมชน ทำให้ชาวบ้านเข้าใจในเจตนารมณ์ของคณะกรรมการโครงการฯ เพิ่มมากขึ้น และตอบรับการรณรงค์ในครั้งนี้เป็นอย่างดี ซึ่งคณะกรรมการแผนงานนี้ได้เร่งหนุนเสริมให้เจ้าภาพเข้าร่วมกิจกรรม และช่วยบริการป้ายประชาสัมพันธ์งานศพปลอดเหล้าในงานนั้นๆ ผลงานที่ผ่านมาเป็นตัวอย่างชี้ถึงความสำเร็จของคณะกรรมการโครงการฯ และชุมชน ทุกคนมีความภาคภูมิใจ มีกำลังใจที่จะดำเนินงานต่อ จึงได้ร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลเขาคอกจัดงานประกาศเจตนารมณ์งานศพปลอดเหล้า ขึ้นในวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๓ ณ วัดบ้านสีเหลี่ยม ซึ่งได้รับเกียรติจากตัวแทน ชัยยศ กรองทอง นายอำเภอ ประโคนชัย มาเป็นประธานในการนำกล่าวคำปฏิญาณ ทำให้คณะกรรมการร่วมกับชุมชนยังมีความหวังที่จะดำเนินงานร่วมกัน ทั้งยังเตรียมที่จะผลักดันให้งานประเพณีต่างๆ ปลอดเหล้าด้วยเช่นเดียวกัน อาทิ งานบุญ งานบวช และงานบุญประเพณี

■ แผนที่ความรู้

รายชื่อแหล่งเรียนรู้ตำบลเขาคอก

จุดเรียนรู้

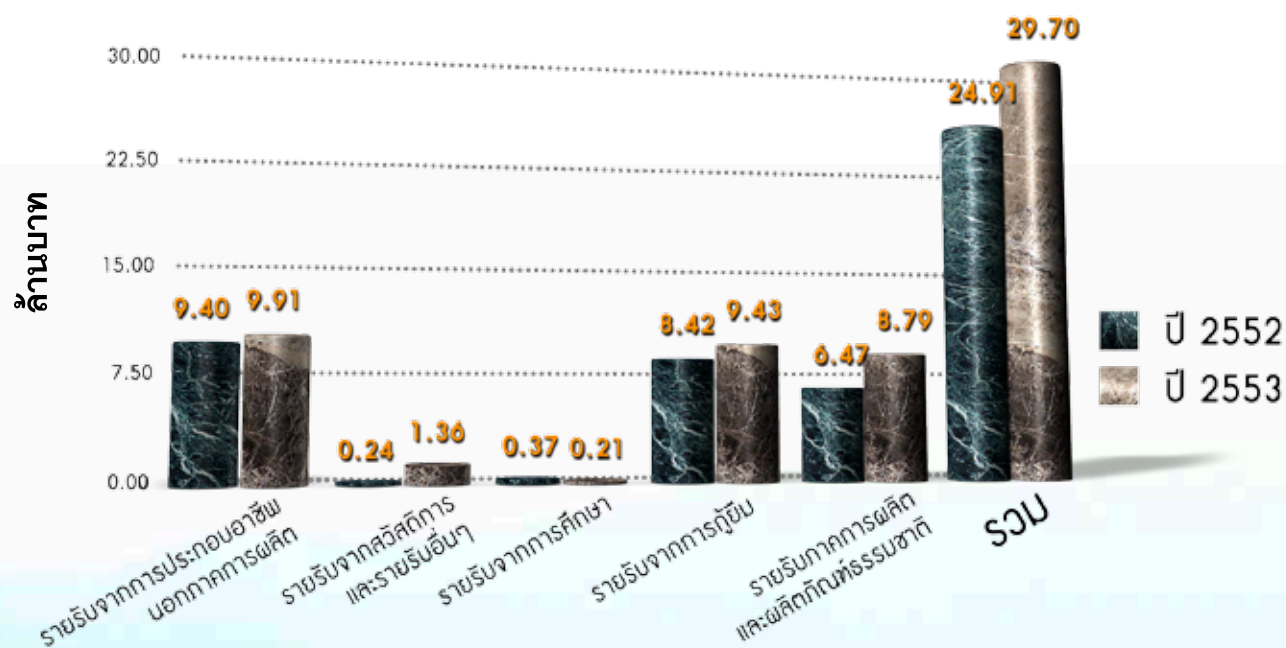
- ๑ จุดเรียนรู้การทำของใช้ในครัวเรือน
- ๒ จุดเรียนรู้การทำอิฐประสานและเตาหุงต้มพลังงานแสงอาทิตย์
- ๓ จุดเรียนรู้เกษตรผสมผสาน
- ๔ จุดเรียนรู้เกษตรอินทรีย์
- ๕ จุดเรียนรู้เตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร และจุดเรียนรู้บ่อหมักแก๊สชีวภาพ
- ๖ จุดเรียนรู้ป่าชุมชน
- ๗ จุดเรียนรู้เรื่องสวัสดิการชุมชน

■ **ลดรายจ่าย = เพิ่มรายได้**

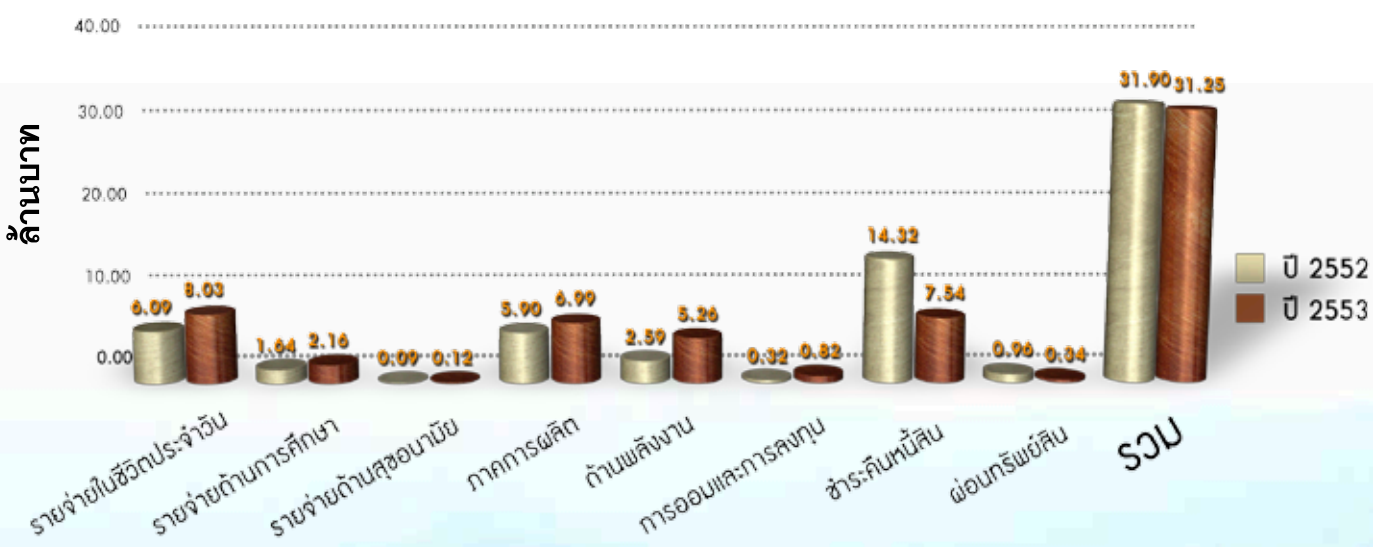
จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเศรษฐกิจและพลังงาน ในภาพรวมของตำบลระหว่างปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓ พบว่ารายรับรวมในปี ๒๕๕๓ เพิ่มขึ้น ๔.๗๘ ล้านบาท คิดเป็น ๑๘% ของรายรับรวมในปี ๒๕๕๒
 คั้งแผนภูมิ ๑

แผนภูมิ ๑ เปรียบเทียบข้อมูลรายรับรวมระหว่างปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓

รายจ่ายรวมในปี ๒๕๕๓ ลดลง ๐.๖๕ ล้านบาท คิดเป็น ๒% ของรายจ่ายรวมในปี ๒๕๕๒ คั้งแผนภูมิ ๒

แผนภูมิ ๒ เปรียบเทียบข้อมูลรายจ่ายรวมระหว่างปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓

ปริมาณการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ที่ลดลง
จากการทำกิจกรรมตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการฯ

ตำบลเขาคอกลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ลงได้ ๔๘๗,๐๗๓ กิโลกรัม จากกิจกรรม
การปลูกต้นไม้ การทำปุ๋ยอินทรีย์ และพลังงานทดแทนที่ใช้แทนแก๊สหุงต้ม

หน่วย : กิโลกรัม CO₂

กิจกรรม	ปริมาณ CO ₂ ที่ลดการปล่อยลง
ปลูกต้นไม้	384,900
การทำปุ๋ยอินทรีย์	97,670
พลังงานทดแทนที่ใช้แทนแก๊สหุงต้ม	4,503
รวม	487,073

หมายเหตุ : เก็บข้อมูลจากกลุ่มครัวเรือนพอเพียงอาสาที่เข้าร่วมโครงการฯ

ภาคผนวก

รายชื่อคนต้นแบบ

๑. นางสาวนันทน์ ประเมินชัย	๘. นายนิพนธ์ เลิศฤทธิ์	๑๕. นายหวั่น โสพิน
๒. นางบุญศรี ประเมินชัย	๙. นายโสภณ เหล่าศรี	๑๖. นายสมคุณธ์ สู้หา
๓. นางประมวณ มาลัย (เจริญยิ่ง)	๑๐. นายสุเมธ มณีศรี	๑๗. นายปรี ศรีสุวรรณ
๔. นางสุคใจ สายทอง	๑๑. นายบุญชี กุดัน	๑๘. นายเปรี๊ยะ สุนประโคน
๕. นายบุญศรี พวงเพชร	๑๒. นายโอเลียง บุญทิพย์	๑๙. นางอัมรา ชัยวงศ์
๖. นายอำนวย ทิพย์โอสถ	๑๓. นายสุภาพ ศรีภา	
๗. นายพา ประทุม	๑๔. นายบัวลา แก้วสง่า	

รายชื่อครัวเรือนพอเพียงอาสา

๑. นางภาคินี สหุนาลุ	๑๖. นายนพรัตน์ กันนูลา	๓๑. นายเลียง แคลไธสง
๒. นายสมัค ผลเกิด	๑๗. นายบุญศรี สายทอง	๓๒. นางหนูกาย มวลคำลา
๓. นางสาวนันทน์ สมุติรัมย์	๑๘. นายนิพล แก้วสุพรรณ	๓๓. นางจันทา เลิศฤทธิ์
๔. นายวิเชียร มาณวิชัย	๑๙. นายจำนงค์ ยางคำ	๓๔. นางคอกไม้ มูลมาคัย
๕. นางอำไพ กิรินทร์	๒๐. นางโหม จันทะสี	๓๕. นางบัวลอย ทุมจีน
๖. นางสาวบุญศรี ประเมินชัย	๒๑. นายสาสดี วงษ์ไทย	๓๖. นางระเบียบ ลือธิสาร
๗. นางกิมสวน โสภณ	๒๒. นายกระมล มาลัย	๓๗. นางทองสุข เทียงเดช
๘. นางสาวเนียม คงประโคน	๒๓. นางสาวเสริฐ โลแพทย์	๓๘. นางคำพอง ยางคำ
๙. นายภูมิ ขอมประโคน	๒๔. นางสาวศักดิ์ ไวสูงเนิน	๓๙. นางบุญส่ง สุนภูมิ
๑๐. นายผิว วาสูธี	๒๕. นางบุญเลิศ ภัทรมินทร์	๔๐. นายลวด ตรากลาง
๑๑. นายอุดม อธิมา	๒๖. นางสาวบุรณ พวงเพชร	๔๑. นางป่วย ปัตถามา
๑๒. นางเจียะ บุญผดุง	๒๗. นายอำนวย ทิพย์โอสถ	๔๒. นางสุภา ขจรภัย
๑๓. นายพุทธิชัย มาลัย	๒๘. นางสาวจิต แสงบุญ	๔๓. นางสาวบัตติ คำมัสคาม
๑๔. นายเหวด สายทอง	๒๙. นายพา ประทุม	๔๔. นางจงจิตร ผาไธสง
๑๕. นายบุญเพิ่ม คอกพิบูล	๓๐. นายเงิน คาวราชรัมย์	๔๕. นายอุบล ชนะสงคราม

๖๖. นายเครือ ขอมประโคน
๖๗. นายบุญชี กุดัน
๖๘. นายละเมย สิงห์โค
๖๙. นางน้ำอ้อย เสี่ยงประโคน
๗๐. นายเทียะ พัทธนา
๗๑. นายผล วงษ์ไทย
๗๒. นางรัตนา บุญทิพย์
๗๓. นางบัวช บุญเจียม
๗๔. นางสาว มาลาสี
๗๕. นางสาว ศรีภา
๗๖. นายถาวร บุญทิพย์
๗๗. นายสุธี คงพินิจ
๗๘. นางทองม้วน วาปีสังข์
๗๙. นายสุภาพ ศรีภา
๘๐. นายวันชัย คารินทร์
๘๑. นายสัมพันธ์ ศรีภา
๘๒. นางจวงจันทร์ ยิ่งดี
๘๓. นายณรงค์ ประมวลพันธ์
๘๔. นางสาววย แก้วสง่า

๘๕. นางบัวแพง อะปะมายา
๘๖. นายหนูแดง โกษากุล
๘๗. นายสนาน แก้วเนตร
๘๘. นายสุวรรณ เขียวรัมย์
๘๙. นายบุญตา ยิ่งยืน
๙๐. นายจันดี เขางาม
๙๑. นายสง่า คำยาง
๙๒. นายหวั่น โสพิน
๙๓. นายบุญธรรม ยุบรัมย์
๙๔. นายสนาน เทพจันดา
๙๕. นายคึกฤกษ์ ประสงค์สุข
๙๖. นายวัชร จันประโคน
๙๗. นายเปรี๊ยะ สุนประโคน
๙๘. นายทวีศักดิ์ สุนทรสิน
๙๙. นายชัยยันต์ คลังมนตรี
๑๐๐. นายบุญตา บุญสุข
๑๐๑. นายสมหมาย สุโพธิ์
๑๐๒. นางมิ่ง โพละศรี
๑๐๓. นายบุญชู สมร่า

๑๐๔. นายลอย จิตสุข
๑๐๕. นายสุนิจ จิตสุข
๑๐๖. นายบุญรอด จันทะ
๑๐๗. นายสุชาติ สอยจิตร
๑๐๘. นายสุวรรณ ธรรมนิยม
๑๐๙. นายคำพันธ์ สงศรี
๑๑๐. นายจันทร อ้วนเสมอ
๑๑๑. นายคำพันธ์ การโก
๑๑๒. นายนิพนธ์ เกษมศรี
๑๑๓. นางอัมรา ชัยวงศ์
๑๑๔. นางเกษร ทองรัมย์
๑๑๕. นายประเสริฐ ลาโสเล
๑๑๖. นางสาววย สัตบุตร
๑๑๗. นางณอม ว่องไว
๑๑๘. นายโสม อินทุง
๑๑๙. นายจรูญ ปรากฏาณ
๑๒๐. นางประกอบ ขอมประโคน

ทีมงานภาคสนาม ปตท.

เจ้าหน้าที่ประจำตำบล	นางสาวศิริกัญญา วงษ์ศรีษา
เจ้าหน้าที่ประจำภาค	นายคลรวี สีสอน
ที่ปรึกษาภาค	นายวีระ นิธิไตรรัตน์

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
๕๕๕ ถนนวิภาวดีรังสิต จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทร. ๖๖(๐)-๒๕๓๗-๒๐๐๐
www.pttplc.com